

Va-Roma; 9-11

S. NKATEKO NI KU TSANDZEKA KA ISRAEL (9:1-5)

Pawulo a tiyisisa eku vaviseka ka yena hikwalaho ka Israel tani hi leswi ri veke tiko leri tsetseleriweke ni ku ra nkateko ku tlula matiko hinkwawo ya misava, hambi swi ri tano va tsandzekile ku sirhelelo ku kwetsima ka Xikwembu loku vekisiweke eka rixaka ra vona, hi kwalaho Pawulo a tsaneke a kombisa leswaku a ta nyiketa vutomi bya yena ntsena loko a swi ta kota ku kutsula Israel.

Hi swihi leswi nga va endla lava katekeke? Hi leswi landzelaka:

- Va tumbuluxiwe ku suka ka 12 wa tinyimba ta Israel, ku suka eka vana va Jacob ti nga tinyimba ta 12.
- Va amukerile nawu lowu tsariweke hi Xikwembu ha Muxe, lowu a wu humelerisa ku rhandza Ni ku navela ka Xikwembu.
- Va amukela swi kombiso ni swi laveko swa nawu ku suka eka Xikwembu.
- Va amukerile tempele laha Xikwembu a xi tshama kona, Ni swileriso leswi lava tirhelaka Xikwembu a va fanele ku swi landzelela. Ni swi kombiso swi nwana leswi nga hlamuseriwa.
- Va vile vana lava Xikwembu xi nga va adopita
- Xikwembu xi endlile ntwanano na vona.
- Xikwembu xi endlile swihlambanyiso na vona.
- Hi le rixakeni ra vona laha Messiah, Kriste, Muponisi wa tinxaka hinkwato a nga tswariwa enyameni eka vona.
- Ku kwetsima ka Xikwembu ku ve eka rixaka ra vona.

Hi kwalaho ka yini va nga swi kotanga kuva leswi Xikwembu a Xi va kunguhate leswaku va va xi swona: xana Xikwembu xi va tsandzekile? Rito ra Xikwembu leri xi ri rhumeleke etimbilwini ta vona hi rona ri nga tsandzeka? E-e a swi vanga tano.xi vangelo hi leswaku hambi loko va tswariwile tani hi tiko ra Xikwembu hi thlelo ra nyama, a va tswariwanga tani hi vana va Xikwembu emoyeni, hi kuva sweswo swi endlakala hi ku pfumela tani hi laha swi nga hlamuseriwa eka Tindzimana leti hundzeke, Xikwembu a xi kunguhatanga leswaku swi tshembisa swa Xona swi va ka rixaka ni vatukulu va Abraham ntsena, kambe ni ka hinkwawo lava nga vana va Xikwembu hi eximoyeni kutani va hlanganisiwa na Abraham hi ku pfumela ka vona eka Xikwembu.

T. ISAAC NA ISHMAEL, NA JACOB NA ISAU (9:10-15)

Xinawana lexi xi hlamuseriwile eka tipagirafu leti hundzeke, swi hlamuseriwe kahle hi xikombiso xa ku hlawuriwa ka Isaac na kambe ku hlawuriwa Jacob tani ha va Tatana lava rixaka ra Xikwembu ri nga ta huma eka vona. Isaac u tswariwile hikuva Abraham na Sarah va pfumela eka Xikwembu, kambe Ismael u tswariwile hi kungu ra vona ra nyama, kambe Jacob hambi a ve la tswariveke ra vumbirhi, Xikwembu xi ve xi khunguhata leswaku a va

mudyandzhaka e ematshanwini ya Esau hosi ya yena, hikuva Xikwembu xi swi tivile a nga si velekiwa leswaku u ta endla ntwanano na Xikwembu, kambe Esau a nga ta endla ntwanano na Xikwembu.

U. PHARAOH (9:16-18)

Xikwembu xi kombisa tintswalo ta xona ni ku komba vukari bya xona lebyi nga pimekiki, ndlela leyi Xikwembu xi ti kombeke eka Pharaoh byi kombisa ma endlelo ya xona. Xikwembu xi swi tivile leswaku ku tikukumuxa ka Pharaoh Swi ta endla leswaku a nononhwa ku ntshuxa tiko ra Xikwembu, hikwalaho Xikwembu xi nwi tlakusile leswaku a va hosi nkulu ya va Egipita. endzhaku ka loko a arile swi kombiso leswi a swi kombesiweke hi kwalaho ka Israel ni ku ti arisa eka mapfalo ya yena a dlaya ni vana va xinuna lava velekiwaka hi vaheberu, Xikwembu xi rhumile nandza wa xona Muxe leswaku a ya byela Pharaoh leswaku a ntshuxa tiko ra Israel ri famba. Xikwembu xi tiyisisile leswi Muxe a swi vula eka Pharaoh hi swi kombiso swa masingita layo tala, hambu swi ri tano Pharaoh a nga pfumelanga ku va ntshuxa hikuva Xikwembu a xi nonhonhwise mbilu ya yena leswaku a nga pfumeri, ku kondza Xikwembu xi herisa mativula ya va Egipita. u yile emahlweni a ti omisa nhloko ku fikela loko tiko ra Egipita. ri lovisiwa. Hi mukhuva wo lowo Xikwembu a xi lava ku kombisa matimba ni vukari bya xona eka lava lwaka na ni Marito lawa xi ma lerisaka.

V. MU VUMBI TANI HI XIKOMBISO XA TINTSWALO NI VUKULU BYA XIKWEMBU (9:19-21)

Munhu a nga vula aku loko Xikwembu hi vukulu bya xona xi kota ku endla munhu a va la ti arisaka, munhu a nge vekiwi nandzu eka swi boho leswi a swi tekaka. Hi fanele ku va na vuxiyisisi lebyi kulu emhakeni yo sola Xikwembu eka ku lulama ka xona tani hi loko ku twisisa ka hina ku ri ku ntsongo.

Languta xi faniso xa muvumbi, u tirhisa muxaka wunwe wa vumba kambe a vumba swilo swo hambana hambana, hi mukhuva wa lowo Xikwembu xi tirhisa swi tirhisiwa swa xona eku tumbuluxa tinxaka hinkwato ta vanhu. Lava va nga ta nghena eka ku hlangana na Nwana na Tatana hi ku pfumela, va tava swi kombiso swa ku kwetsima ka ntirho wa xona, kasi lava nga ta ka va nga ngheni eka ntwanano wa xona va ti endlela hinkwaswo leswi tsakisaka nyama, Xi ta kombisa vukari bya Xona e henhla ka vona hikwalaho ka vudyoho bya vona. Eka papila leri Pawulo u kombisa hi laha Xa ha lehisaka mbilu e nkarhi wo leha ni malembe layo tala leswaku va va vanyikiwe nkarhi wa ku hundzuka, hikuva vukari bya Xona byi ta va eka va juda ni le ka va matiko.

W. XIVANGELO XA KUVA VAMATIKO WA PONISIWILE KAMBE ISRAEL A NGA PONANGA (9:25-10:4)

Muprofeta Isaiah u profetile leswaku I masalela mantsongo ya rixaka ra Israel lava nga ta ponisiwa. (Isiah 29:16 and 45:9) Isaiah u ve a hlamusela leswaku na wona masalela lawa ya Israel kulova tintswalo ta Xikwembu leswaku va ponisiwa ni ku nghena eka vuxaka na Xikwembu. Nghozi leyi kulu hi leswaku rixaka ra Israel eka malembe yo tala, va ringetile hi matimba ku hlayisa nawu wa Xikwembu, kambe va hluleki hikwalaho ko tikukumuxa ka

vona, Messiah wa vona ku nga Kriste, loyi a ri masungulo ya yinhla eka vona, laha a va fanele ku aka vutomi bya vona eka yena, u ve a hundzuka ribye ro va sivela ku hlangana na Xikwembu (Is 8:14 and 28:16). Kambe va matiko hi thlelo, lava a va hanya vutomi ehandle ka nawu, va khongela swikwembu swa hava , va endla leswi nyamisaka Xikwembu, vari kule na nawu wa Xona, kambe va tiwisela emavokweni ya Xikwembu hi ripfumelo, va titshembhela ntsena tintswalo ta Xikwembu, hi ti ntswalo ta Xona Xi va endlile va va vaxona. Leswi swi komba leswaku Israel u tsandzekile hikuva ari na mavonelo yo hambana hi ku ponisiwa ka Xikwembu. Ekutwisia kungu ra Xikwembu ro amukela munhu.

X. KU PONISIWA HI NAWU SWA TIKA KAMBE KU PONISIWA HI KU PFUMELA SWA OLOVA (10:5-13)

Rifu ra Kriste exihambanweni ri hlamusela hi ku hetelela leswaku munhu a cukumeta ku ringeta ku tsakisa Xikwembu hi nawu, kambe a tshemba Xikwembu hi ku pfumela eka tintswalo ta xona eku rivaleriweni ka milandzu. Nawu wa Xikwembu lowu hlamuseriweke vaIsrael wu ri: “loyi a endlaka swilo leswi u ta hanya hi swona.” Ku lulama loku taka hi ku pfumela ku ri:

- U nga endli ku ponisiwa ku va loku tikaka hi ku kunguhata leswaku unwana a endla ntirho wa wena eku ya etilweni ku ya teka Kriste a ta eka wena kumbe kuya etiheleni ku yisa Kriste e henhla eka wena leswaku u ta ponisiwa. Ku ponisiwa aku lavi ntirho lowu u faneleke ku wu endla tani hi munhu, kuponisiwa ku le ka wena, mbilwini ni le nonwini wa wena.
- Ku le mbilwini ya wena ni le nonwini wa wena, hikuva loko u vula hi nomu wa wena u pfumela na le mbilwini ya wena leswaku Yesu u pfuxiwile esirheni hikwalaho ka wena leswaku uta amukeriwa eka Xikwembu tani hi wa Xona, ni loko u vula hi nomu wa wena leswaku Yesu I hosi ya vutomi bya wena, u ta ponisiwa (10:9, 10).
- Ku hava loyi a vekaka ku tshemba ka yena eka Xikwembu loyi anga ta khomisiwa tingana a nga amukeriwa hi Xikwembu.
- Hosi Hi yoxe yi ti veke eka va juda, va matiko na kambe yi ta katekisa no ponisa hinkwavo hi vukulu mani na mani la vitanaka ka yona.

Y. VU NKOKA NA KU KWETSIMA KO VULAVULA MAHUNGU LAMANENE (10:14, 15)

Pawulo a hlamusela leswaku mahungu ya evangeli I mahungu yo hlamarisa lawa munhu u nwana na u nwana a faneleke ku tiva hi ta evangeli:

- Vanhu va fanele ku vitiwa hi Xikwembu va rhumiwa ku ya vula evhangeli.
- Loko va twile ni ku amukela, swi le ka munhu unwana na unwana ku veka ku tshemba ka yena eka Kriste kutani va ponisiwa.
- Mhaka leyi yo yisa mahungu lamanene eka tinxaka hi nkwato hi leyi tlakukeke ku fika ni laha ritshuri emilengeni ya vona lava tsemakanyaka tintshava ku ya lava mimoya leyi lahlekeke ya Xikwembu, va yisa tintswalo, ku hanyisiwa ka tintswalo hinkwaswo swi sasekile hikuva I ku fambisa mahungu lamanene.

Z. KU KHUMBHEKA KA ISRAEL HI MAHUNGU LAMANENE YA EVHANGELI (10:16-21)

Pawulo a rilela Israel emhakeni yo tsanwa mahungu lamanene ya Xikwembu aku:

- Xana a va twanga mahungu lamanene? Nhlamulo hi leswaku va ma twile, mupisalema u vula leswaku rito ra muvuri wa evhangeli ri hangalakile ku ya fika e makunwini ya misava (Psalm 19:4)
- Ni le minkarhini ya yena, Muprofeta Isaiah u rilela ku nononhwa ka timbilu ta vona aku: “Hosi I mani anga pfumela mahungu ya hina?” (Isaiah 53:1).
- Xivutiso xo sungula lexi taka emiehleketweni hi leswaku xana Israel anga twisisanga mahungu lawa ke? Nhlamulo hi leswaku ku pfumala ku twisisa ka vona ku vange hi leswi a va ri vanhu voka va nga yingisa, ku twisisa ka vona eka swa ximoya aku pfariwile. (Is. 65:2)
- Isaiah u hlamusela hi laha Xikwembu xi fularheleke tiko ra Israel ha kona, ni ku ti humelerisa eka va matiko lava nga anakanyangiku ku nwi kuma, hi mukhuva lowu Israel a pfuxeriwa mavondzo ku ri ku nwi kokela eka yena.

AA. MASALELA NI HINKWAVO VA ISRAEL (11:1-10)

Xivutiso xi nga ku xana lawa aku ri makumu ya Israel tani hi tiko ra Xikwembu ke? Eka leswi Pawulo u hlamula aku “E-e” a va a tiyisisa hi swi kombiso leswi:

- Xo sungula Pawulo loyi a nga mujuda hi ku velekiwa, u ve a kuma ku ponisiwa hi ndlela yo hlamarisa.
- Xikwembu xi ta tisa tintswalo leti kulu eka va Israel lava xi titiveleke vona khale leswaku va kuma ku ponisiwa, tani hi loko ku suka eku sunguleni xi ti vekeleke masalela. Elisha loyi a ehleketa leswaku hi yena ntsena Muprofeta wo lulama loyi a saleke emisaveni hinkwayo. Kambe Xikwembu xi nwi tivisa leswaku xa ha hlayisile 7000 wa va vanuna lava nga si nkhsinsamelangiki Baal (1Tihosi 19:18).
- Leswi lavo tala va rixaka ra Israel va nga swi kumangiki hikwalaho ka mintirho ya vona, ntlawa lowu ntsongo wa va hlawuriwa wu swi kumile hi ku pfumela eka tintswalo ta Xikwembu.
- Ku sukela malembe layo tala Israel a ringeta ku tsakisa Xikwembu hi mintirho ya yena, e ematshanwini yo tintsongohata eka tintswalo ta Xona ni ku Xitshemba, Xikwembu xi funengete tinhloko ta vona ni ku va etlerisa leswaku v0a nga ha voni ntiyiso lowu nga ka mahungu lamanene (Deut 29:4 and Is. 29:10).
- Xiyimo lexi a xi nge vi hilaha kunga heriki.

AB. MURHI WA MUTLHWARI WU TEKIWA TANI HI XIFANEKISO XA VUMUNDZUKU BYA VAMATIKA NIBYA VANA VA Israel (11:11-24)

Xiyimo lexi xi hi ndlela leyi landzelaka:

- Israel u fana na murhi wa muthlwari lowu byariweke hi Xikwembu kambe eka marhavi hinkwawo handle ka masalela ya tsemiwile, hikwalaho ko tsandzeka ku veka Mihandzu.

- Va matiko va kumile nkateko kwalaho kutani va mila eka nsinya wa muthlwari wa Xikwembu lowu ntsheniweke kunga (Israel) hi ku pfumela va kuma matimba eka rimitsu kunga Kriste kutani va veka Mihandzu leyi tisaka ku kwetsima ka Xikwembu.
- Kambe leswi a hi leswi va faneleke ku ti ba xifuva ha swona, hikuva I nsinya lowu rhweleke marhavi, na wona marhavi ya kota ku veka Mihandzu hikuva timitsu ti nyika mati, kambe loko marhavi ya nga nyiki Mihandzu ya nga tsemiwa nkarhi wihi kumbe wihi. Loko Xikwembu xi kota ku tsema marhavi ya muthlwari ya ntumbuluko, xana xi nge tsemi marhavi hi ku olova ya murhi wa muthlwari wa nhova ke?
- Emhakeni ya Israel, goza leri tekiweke hi Xikwembu a ku ri ku endla leswaku Israel ava na mavondzo ni ku nwi vuyisela eka Xona, ni leswaku kumbe va ta vuyelana na Xona kutani va nkhenisa nsinya lowu wa muthlwari lowu va cheletaka. Ku nga Xikwembu.
- Loko marhavi ya muthlwari va le nhoveni ya humelerile ni ku amukeriwile eka nsinya wa le kaya, swi nga olova ngopfu leswaku marhavi ya nsinya wa le kaya na wona ya nyikiwa ku va eka nsinya loko ya vuya eku pfumeleni.
- Languta eka leswi, ku tsanwa ka Xikwembu eka lava nga wa ni vunene bya Xona eka lava nga vuyela eka Xona hi ku pfumela.
- Loko Xikwembu Xi tava Xi vonile leswaku va matiko va na nkateko wo ponisiwa, Xi tava na tintswalo ni vunene eka rixaka ra Israel, eku susa ku nononhwa ka timbilu ta vona ni ku va endla va vuyela ka Xona hi ku pfumela.
- Kambe eka nkarhi wa sweswi swa ha tsundzukiwa leswaku, ka hari vona vatukulu va xiviri va rixaka ra Israel na Abraham lava Xikwembu xi va vitaneke no va endlela swi tshembiso swa nkoka. Ku sukela loko Xikwembu xi va hlawurile leswaku ri va tiko ra Xona, tani hi leswi ku vita ka xona ku nga hundzukeki, ku tshembisa ka xona ka ha tiyile na namuntlha, loko nhlayo ya va matiko leyi laviwaka hi Xikwembu yi ringanile, masalela ya Israel ya ta vuyela eka Xikwembu. Hi ndlela leyi Israel hinkwayo yi ta ponisiwa, kunga hinkwavo lava pfumelaka eka Yena. Ku nga lava humaka eka rixaka ra Israel hi ntumbuluko ni ka va matiko, hi mukhuva wa lowo Israel ya Xikwembu yi tava yi helerile, tani hi laha Xikwembu a xi lulamise ha kona.

AC. KU KOMBISA KU GANDZELA (11:33-36)

Endzhaku ka loko Pawulo a xopaxopisile hi vukheta no tlakusa vukulu bya nkunguhato wa Xikwembu eku ponisa vanhu hinkwavo va misava ku katsa na rixaka ra Israel, Pawulo a nyika ku nkhenisa eka Xikwembu hi ku vula leswi:

- Vukulu bya ku fuma ka vutivi ni vutlharhi bya Xikwembu.
- Ku kula ka ku avanyisa ka Xona.
- Ku hlamarisa ka tindlela ni Maendlelo ya Xona.
- Vukulu bya Xona ku hava munhu loyi a nga Xitsundzuxaka leswaku Xinga endli yini kumbe Xi endla yini.
- Tani hi leswi hinkwaswo swi humaka ka Xona xana hi nga Xi hakela hi yini eka hinkwaswo.
- Eka Xona swilo hi nkwaswo swi le ka Xona.
- Leswi hi nga swi endlaka I ku xidzunisa hi laha ku nga heriki.

Pawulo a heta dyondzo ya yena ya vukhongeri hi endlelo ro ponisiwa hi ku pfumela ntsena, ku nga ri hi mintirho ya nawu ku sungula hi va Israel ku ya fika eka va matiko.

//////////